

Bakkershulp in Marokko

Een bakker in ruste uit Stiens, een oude wrijfmachine uit Limburg en een Marokkaans dorp vol amandelen.

HANS WILLEMS

Hun handen jeukten. De Stiensers Johannes en Lieuwkje Bijlsma zijn al heel wat jaartjes uit het bakkersvak. Maar toen ze in Noord-Marokko uitbundig vruchtdragende amandelbomen zagen waarmee vrijwel niets gebeurt, was de conclusie snel getrokken: wat ouderwetse bakkerskennis zou hier wonderen kunnen doen.

Om de amandelen voor verdere verwerking geschikt te maken, moest er een amandelwrijfmachine komen, was Bijlsma's oordeel. De Stiensers waren in Marokko op een wandelreis, op touw gezet door journaliste en schrijfster Sietske de Boer, die sinds 2000 in het Noord-Afrikaanse land woont.

De Boer, wier vader bakker was in Gaast, zocht een geschikte coöperatie uit en de Bijlsma's begonnen in Nederland aan een speurtocht naar een eenvoudige maar nog goed werkende wrijfmachine.

Er ging wat tijd overheen, maar nu is het dan zover: een negentig jaar oude amandelmachine uit Limburg is opgeknapt en in Marokko afgeleverd. Vorige week reisde Johannes Bijlsma er achteraan om de eerste gebruikers een spoedcursus te geven.

Blender

„Op beperkte schaal werd er wel wat gedaan met amandelen”, vertelt Bijlsma, die met zijn vrouw dertig jaar een bakkerij dreef in Stiens en die zaak overdeed aan Nico en Aaltje de Groot. „In Marokko mangelde ze de amandelen in

Johannes Bijlsma geeft les aan de vrouwen van Beni Boufrah. FOTO SIETSKÉ DE BOER

een soort blender waardoor alle olie eruit verdween. We kregen spijsoekjes voorgeschoteld: net te fretten.”

Alle deelnemers aan de wandelreis, het merendeel uit Friesland, waren meteen enthousiast voor Bijlsma's plan. „De wrijfmachine die we via Marktplaats kregen aangeboden had bij een bakker in Roermond gestaan. Er zat een dikke laag stof op. De bakker was overleden en zijn zoon had er altijd te

genaam gehikt om het ding weg te doen. Maar we werden het snel eens. Johan Beekman, een vriend van ons, heeft hem gereviseerd zodat-ie weer prima loopt.”

Bijlsma's opvolger in Stiens, Nico de Groot, schonk kleurstoffen voor de amandelproducten. Uiteraard moest er ook worden proefgedraaid. „Het is belangrijk dat de amandelen eerst van hun velletje worden ontdaan”, legt Bijlsma uit. „En verder wist ik dat het proces

een beter product oplevert als de vruchten al in stukjes zijn gesneden. Daar hebben we iets heel kleins op gevonden: met oude snijbomenmachines kun je ze moot tot brokjes maken. Een rondgang langs wat familie en vrienden leverde binnen de kortste keren vijf van die tafelsnijders op.”

Bijlsma leerde de Marokkanen om goede amandelspijs te maken voor bakproducten en marsepein. „De machine blijft ons eigendom,

want als het niet goed loopt willen we de mogelijkheid hebben om het elders te proberen.”

Sietske de Boer zorgt voor de organisatie aan de Marokkaanse kant. Sinds een jaar of vier gaat ze twee keer per jaar met wandelaars uit Nederland op stap in het arme, maar prachtige noorden van Marokko. Er wordt geslapen bij gastgezinnen die daar wat mee verdienen. De Boer neemt de wandelaars ook mee naar vrouwencoöperaties

om te laten zien hoe kleinschalige projecten deze bergachtige streek vooruit kunnen helpen.

Jam

Voor het amandelproject viel de keus op het dorpje Beni Boufrah, waar vrouwen frisdranken, jam en weckproducten maken van wat de omgeving opbrengt aan planten en vruchten. Daar komen nu amandelspijs en marsepein bij. Bijlsma is vol bewondering over de

De amandelmachine bij de overdracht in Stiens. Van links naar rechts: Johannes en Lieuwkje Bijlsma, Sietske de Boer en Said el-Kaddouri.

vrouwen: „Sommigen moeten een uur lopen om bij de coöperatie te komen, en dan hebben ze er al een halve dagtaak opzitten, want 's morgens vroeg moet er al water worden gehaald.”

De Bijlsma's vinden het prachtig dat de amandelmachine helpt om ook nog een stukje emancipatie op gang te brengen. „Het zijn vooral vrouwen die op dit soort initiatieven inhaken en dat sterkt hun positie in de nog erg traditionele sa-

menleving waarin ze leven.”

Het project kreeg gaandeweg ook nog een opmerkelijk internationaal tintje. Behalve van Nederlanders en Marokkanen komt er ook hulp uit Spanje, van een organisatie die de vrouwencoöperatie begeleidt.

